
یادداشتی بر لزوم توجه به توسعه پایدار نواحی آسیب پذیر کوهستانی در ایران و آسیا

مهندس احمدرضا یآوری

از تاریخ ۲۱ تا ۲۶ آذرماه ۱۳۷۳ کنفرانس بین‌المللی تحت عنوان «توسعه پایدار نواحی آسیب‌پذیر کوهستانی در آسیا (International Center for Integrated Development of Asia-ICIMOD)» در شهر کاتماندو پایتخت نپال تشکیل شد که آقای مهندس احمدرضا یآوری، عضو کمیته توسعه پایدار مرکز مطالعات برنامه‌ریزی و اقتصاد کشاورزی نیز در آن کنفرانس شرکت کرد. از آنجا که کشور ما ایران از جمله کشورهای دارای طبیعت کوهستانی آسیا محسوب می‌شود مقاله زیر که براساس گزارش مربوط به کنفرانس یاد شده به وسیله آقای مهندس یآوری تهیه شده می‌تواند از لحاظ توجه به مسئله برنامه‌ریزی ویژه توسعه کشاورزی در نواحی کوهستانی دارای اهمیت و درخور مطالعه باشد.

مقدمه

هیچ‌گاه در طول تاریخ، کوهستانهای جهان به سرعت و گستردگی چهل سال اخیر مورد هجوم، بهره‌برداری و تخریب قرار نگرفته است. رشد جمعیت و افزایش شدید میزان بهره‌برداری از منابع کوهستان به دو دلیل زیر منجر به آن شده که مسئله اهمیت حفاظت و بازسازی منابع و محیط مناطق کوهستانی به صورت مبحثی در فصل سیزدهم دستور کار ۲۱ در کنفرانس «انسان و محیط» در «ریودوژانیرو» ۱۳۷۱ (مطابق سال ۱۹۹۲ میلادی) مطرح شود.

۱ - منابع پایه مناطق کوهستانی از مهمترین منابع طبیعی برای تمدن بشری محسوب می‌شود. منابع اصلی آب، برق (انرژی)، منابع زیستی موجود در پوشش گیاهی جنگلها و مراتع و حیات وحش موجود در پوشش گیاهی جنگلها و مراتع و حیات وحش و همچنین معادن در این مناطق قرار دارند که، از دیگر منابع پایه تمدنهای قدیم و فرهنگ و سنن جوامع ساکن در این نواحی است. نقش روزافزون منابع پایه نواحی کوهستانی در استمرار حیات در نواحی جلگه‌ای نیز بر این اهمیت می‌افزاید و حفاظت از این منابع را ضروریتر می‌سازد.

۲ - محیط کوهستان هم از نظر فیزیکی و هم از نظر زیستی و اکولوژیکی و همچنین از نظر اقتصادی و اجتماعی بسیار آسیب‌پذیر و شکننده است و این خصوصیت حفاظت و حمایت بیشتر از این محیط را الزام می‌بخشد.

توجه جهانی به مسئله ویژگی توسعه محیط کوهستان:

کنفرانس انسان و محیط در «ریودوژانیرو» معضلات مهم زیست محیطی ناشی از رشد اقتصادی - اجتماعی عصر نوین تمدن بشر را به منظور پیشگیری از بروز فجایع جبران‌ناپذیر تحت مطالعه و بررسی قرار داد. در این اجلاس کلیه کشورهای جهان متعهد به رعایت اصولی در فرایند برنامه‌ریزی توسعه کشورشان شدند تا از مسائلی که می‌تواند نسلهای آینده را با خطرات جدی

مواجه سازد تا حد ممکن جلوگیری شود. حفاظت از منابع پایه و اکوسیستمهای شکننده در مناطق کوهستانی جهان یکی از مفاد این عهدنامه موسوم به «دستور کار ۲۱» «Agenda 21» است. بدین ترتیب در فصل سیزدهم از دستور کار ۲۱ مصوبه کنفرانس جهانی انسان و محیط با توجه به نکات زیر در جهت درک ویژگیهای اکوسیستمهای کوهستانی جهان و کوشش در جهت حفاظت از آن و نیل به پایداری نسبی در توسعه این مناطق اقداماتی صورت گرفت.

۱- کوهستانها در برگیرنده سرچشمه و جایگاه منابع پایه چون آب شیرین، منابع اصلی تولید برق، بیشتر جنگلها و مراتع و ذخیره تنوع حیاتی است و حافظ بخش مهمی از میراث فرهنگی انسان است. نقش مهم این منابع برای جوامع مختلف ساکن در جلگه‌ها بر اهمیت منابع و محیط نواحی کوهستانی می‌افزاید.

۲- بهره‌براداری بی‌رویه از منابع مزبور به علل رشد شدید جمعیت و بی‌توجهی نسبت به ویژگی مدیریت محیط این نواحی باعث تخریب شدید محیط کوهستان و منابع موجود در آن شده است. بویژه که محیط کوهستان شکننده‌تر و آسیب‌پذیرتر از محیط نواحی هموار و جلگه‌ای است.

۳- جوامع انسانی در کوهستانها به علت وجود خطرات طبیعی بیشتر (نسبت به جلگه‌ها) چون ریزش مواد جامد: سنگ، یخ و برف، سرمای شدید، زلزله، دسترس سخت و راههای پرمخاطره، همواره آسیب‌پذیرتر بوده است و بنابراین نیاز به حمایت بیشتر دارد.

بنابراین تصویب شد که نسبت به دو مورد اصلی زیر اقدام اساسی صورت گیرد:

۱- کوشش در ایجاد و یا توسعه (ظرفیت‌سازی) و گسترش علوم و دانش مربوط به اکولوژی کوهستان در ارتباط با توسعه پایدار اکوسیستمهای کوهستانی.

۲- توسعه (ظرفیت‌سازی) و گسترش فعالیتهای آبخیزداری در کنار افزایش راههای درآمد اهالی ساکن در این مناطق به منظور کاهش فشار بهره‌برداری توسط آنان و حفاظت از منابع طبیعی موجود.

مورد اول از آنجا اهمیت دارد که اکوسیستمهای کوهستان آسیب‌پذیری خاصی دارد. این آسیب‌پذیری در کنار تنوع خصوصیات محیطی نیاز به مطالعه اکولوژی این مناطق کوهستانی را در فرایند برنامه‌ریزی مهمتر و بیشتر می‌کند.

متأسفانه مطالعات و جمع‌آوری اطلاعات در رابطه با اکولوژی این مناطق نسبت به اهمیت و گستردگی آن بسیار ناچیز بوده است و نیاز به مطالعه و نهایتاً ایجاد بانکهای اطلاعاتی منطقه‌ای و جهانی برای شناخت ماهیت محیط و برنامه‌ریزی توسعه پایدار برای این مناطق پرارزش خواهد بود متأسفانه تاکنون شناسایی انواع خاکها، رویش گیاهی، مطالعات آبخیزداری، کشاورزی و دامداری در نواحی کوهستانی اندک بوده است.

تقویت سازمانهای تحقیقاتی موجود و ایجاد ارتباط میان آنها، نیازمند ایجاد روحیه پذیرش همکاری در سطح ملی، منطقه‌ای و جهانی است. ایجاد همکاری جهانی و منطقه‌ای در رابطه با مطالعات و تحقیقات در مورد روشهای حفاظت و بهره‌برداری از منابع کوهستان در کنار هماهنگ‌سازی موضوعات و روشهای مطالعاتی در جهت نیل به توسعه پایدار مناطق کوهستانی در اجلاس «ریو» مورد توجه قرار گرفت.

مورد دوم یعنی «ظرفیت‌سازی در رابطه با مدیریت جامع آبخیزداری و ایجاد منابع درآمد بیشتر و تنوع معیشتی برای اهالی کوهستان» از آنجا مورد توجه قرار گرفت که نیمی از مردم جهان مستقیماً بصورت غیر مستقیم تحت تأثیر وضعیت منابع پایه (خصوصاً آب، انرژی و جنگل و مرتع) مناطق کوهستانی قرار دارند. حفاظت از آبخیزها و منابع پایه کوهستان برای حفظ سلامت جامعه بشری اهمیت زیادی دارد. هدف دستیابی به روش بهره‌برداری مناسبی است که تا سال ۲۰۰۰ میلادی بهترین نوع کاربری زمین و بهره‌برداری از منابع را بصورتی که نه تنها از تخریب آبخیزهای جهان جلوگیری کند، بلکه بتواند سطح زندگی اهالی این گونه مناطق را به منظور تخریب کمتر منابع طبیعی بهبود بخشد.

تأمین معیشت و گسترش فعالیتهای اقتصادی (از طریق کمکهای مالی و اجرای پروژههای مناسب اقتصادی) برای اهالی ساکن این مناطق به منظور کاهش فشار بهره‌برداری از منابع پایه ضرورت دارد. تخصیص منابع مالی در جهت بهبود وضع زندگی اهالی مناطق مزبور از طریق به‌کارگیری برنامه‌های کاهش فقر قابل تأمین است.

بهبود وضع زندگی مردم در این مناطق، ترویج روشهای بهره‌برداری متنوع و بهبود وضع فعالیتهای زیربنایی مناطق کوهستانی (به‌منظور دسترس ساده، اطلاع‌رسانی و کمک‌رسانی به مردم در مواقع بروز خطر) از الزامات ظرفیت‌سازی و مدیریت جامع و توسعه پایدار آبخیزهای کوهستانها محسوب می‌شود.

هر دو مورد فوق بر ظرفیت‌سازی تحقیقاتی، مدیریتی و اجرایی باید تأکید شود در ظرفیت‌سازی و بهبود روشهای مدیریت تحقیقاتی و اجرایی (از نظر محیطی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، حقوقی، مالی، اداری و فنی) باید از شبکه‌های ارتباطی و مبادله اطلاعات استفاده کرد دولتها و سازمانهای منطقه‌ای و جهانی طبق مصوبه مربوط باید در این راستا حداکثر همکاری را به‌کار برند. در پیگیری این مصوبات گردهمایی‌هایی در کشورهای جهان تشکیل شده و می‌شود. برای کشورهای آسیایی مهمترین آنها اجلاس منطقه‌ای کشورهای کوهستانی آسیا در کاتماندو بود. در آینده (۲۰ فوریه سال ۱۹۹۵ میلادی) مسائل مطرح شده در این کنفرانس (که در زیر می‌آید) در اجلاس «پرو» مجدداً مطرح و بررسی خواهد شد.

در سال ۱۳۷۶ (مطابق ۱۹۹۷ میلادی) همایشی در همین رابطه در سطح جهانی تشکیل خواهد شد تا به پیگیری مصوبات دستور کار ۲۱ مربوط به توسعه پایدار نواحی آسیب‌پذیر کوهستانی رسیدگی شود.

رئوس مطالب مورد بررسی در این اجلاس به شرح زیر تعیین شده است:

۱- درک بهتر مشکلات و مسائلی که توسعه پایدار مناطق کوهستانی با آن مواجه است.

۲ - ارائه مجموعه پیشنهاداتی در جهت تسریع مبارزه با فقر و بهبود مدیریت محیط مناطق کوهستانی.

۳ - دستیابی به برنامه‌های عملیاتی در جهت گسترش همکارهای منطقه‌ای و زیرمنطقه‌ای میان کشورهای شرکت کننده در جهت توسعه پایدار مناطق کوهستانی کشورهای شرکت کننده.

مسائل توسعه در مناطق کوهستانی آسیای مرکزی و خاور نزدیک:

قاره آسیا از بزرگترین، مرتفع‌ترین و پرجمعیت‌ترین مناطق کوهستانی جهان است. از نظر بومشناسی کوهستانهای آسیا انبار تنوع حیاتی و منابع ژنتیک جهان هستند. از نظر محیطی این مناطق شکننده‌ترین اکوسیستمهای جهان را دارند که به شدت نسبت به نوع و اندازه گستردگی فعالیتهای اقتصادی واکنش نشان می‌دهند. از نظر فرهنگی این مناطق مرتفع از جمله آخرین جایگاههای غنی و متنوع سنتهای قومی در جهان هستند که به سرعت تحت تأثیر یکسان‌سازی رشد صنعتی و رشد شهرنشینی و کشاورزی تک محصولی به طرف زوال می‌روند.

اگر چه این کوهستانها از جمله مناطقی هستند که منابع فراوان و متنوعی از آنها استخراج می‌شود ولی مسئله فقر مزمن همواره در آنجا مستولی است. از نظر اقتصادی فقیرترین مردان و زنان و بچه‌های آسیا در همین مناطق کوهستانی زندگی می‌کنند. انزوای فیزیکی مناطق کوهستانی این نواحی را از مراکز رشد و توسعه دور نگه می‌دارد و حاشیه‌ای بودن اقتصادی و سیاسی آنها را حفظ و حتی تشدید می‌کند.

منابع طبیعی مناطق کوهستانی آسیا در حال حاضر تأمین کننده زندگی ۶ نفر از هر ۱۰ نفر آسیایی است ولی درآمد متوسط افرادی که در این مناطق زندگی می‌کنند تنها ۱۴۰ دلار در سال است. بدین ترتیب حتی رساندن سطح زندگی این مردم به سطح خط فقر خود یک دستاورد بزرگ تلقی خواهد شد! هم‌اکنون سالیانه مقادیر زیادی از منابع مالی جهان صرف کمک به ارتقای

سطح زندگی این مردم به حد خط فقر جهانی می شود. این در حالی است که منابع مالی جهان و منابع اندک مالی کلیه این کشورها همواره محدودتر می شود. سوءتغذیه و بیماری در این جوامع دور افتاده بیداد می کند. در واقع سوءتغذیه و بیماری به صورت عاملی در جهت پاکسازی قومی در مناطق کوهستانی در آمده. کشتاری که در این مناطق می شود به همان شدت بیرحمانه و مرگبار است که کشتار قومی موجود در بوسنی و هرزگوین.

مسئله توسعه در مناطق کوهستانی ایران:

فلات ایران روی کمر بند کوهستانی و خشک نیمکره شمالی قرار دارد. بیش از دو سوم کشور جمهوری اسلامی ایران را نواحی کوهستانی و کوهپایه‌ای مرتفع تشکیل می دهد. کوهستانهایی که به بیش از ۴ تا ۵ هزار متر ارتفاع می رسد (دماوند ۵۶۷۵ متر).

ایران از نظر ژئومورفولوژیک از مجموعه پیچیده‌ای از چین خوردگیها و آبریزهای داخلی تشکیل می شود. فلات ایران تقریباً آبریز بسته‌ای به صورت کاسه است که مرکز آن اراضی کویری و حاشیه آن را کوهستانهای مرتفع تشکیل می دهد. ارتفاع متوسط اراضی ایران بیش از یک هزار متر است و این خصوصیت باید خواه ناخواه در برنامه‌ریزیهای کشاورزی مطرح شود.

ایران کشوری است خشک و کوهستانی. در نتیجه حفاظت از منابع آب در توسعه اقتصادی کشور اهمیت فوق‌العاده‌ای داشته و دارد و یکی از مهمترین مواردی که در برنامه‌ریزیهای توسعه مناطق کوهستانی باید در نظر گرفته شود حفاظت از آبخیزهای کشور است. به علاوه اهمیت مرتع و دامداری برای کشور کوهستانی ما بسیار پراهمیت است که در کنار کمبود پوشش گیاهی و کوتاه بودن دوره مساعد رشد گیاهی حفاظت از جنگلها و مراتع را در اولویت قرار می دهد.

گذشته از رشد جمعیت و افزایش نسبی تقاضا که فشار روزافزونی بر منابع طبیعی (عمدتاً

واقع در مناطق کوهستانی) وارد می‌کند جنگ و مسائل اقتصادی ناشی از سیاستهای جهانی باعث شده است که پس از انقلاب برای مدتی به ناچار نسبت به رعایت اصول پایداری در روشهای افزایش تولید و تعدیل بهره‌برداری از منابع طبیعی بی‌توجهی شود. مناطق کوهستانی کشور که غالباً نواحی مستعدتری برای کشت دیم غلات (غذای پایه مردم) بود مورد بهره‌برداری شدیدی واقع شده است. بسیاری از مراتع کشور به اراضی دیم تبدیل شده و تجربیات تلخ و آموزنده‌ای در این راه کسب شده است.

متأسفانه برنامه‌ریزیهای قبل از انقلاب اسلامی به علت بی‌توجهی دولتمردان (و درآمد زیاد حاصل از فروش نفت خام) باعث توجه نکردن به کشاورزی و حفظ و احیای منابع تجدید شونده طبیعی به‌طورکلی و توجه نکردن به توسعه مناطق (غالباً دور افتاده) کوهستانی به‌طور اخص شد.

شاید بتوان گفت که طی نیم قرن اخیر ویژگیهای برنامه‌ریزی توسعه مناطق کوهستانی تا حد زیادی نادیده گرفته شده و این امر باعث تخریب منابع پایه (جنگلها و مراتع و آبخیزهای کشور شده است.

هم اکنون در ارتباط با اکثر حوزه‌های آبخیز کشور بخش دولتی و یا خصوصی طرحهای جامع مطالعاتی و پروژه‌های اجرایی در دست اجرا دارند. با استفاده از فنون جدید، برنامه‌ریزی مطالعه وضع موجود و تعیین اولویتهای برنامه‌ریزی در برخی از این آبخیزها و دیگر مناطق کوهستانی در حال تدوین است که باید به اجرا گذاشته شود.

از نظر اداری وزارت کشاورزی و جهادسازندگی، وزارت نیرو، سازمان حفاظت از محیط‌زیست، وزارت معادن و وزارت راه و ترابری ارگانهایی هستند که در ماهیت و فرایند برنامه‌ریزی توسعه مناطق کوهستانی نقش دارند. در وزارت کشاورزی معاونت طرح و برنامه از طریق مرکز مطالعات برنامه‌ریزی و اقتصاد کشاورزی کمیته‌ای در ارتباط با برنامه توسعه پایدار

کشاورزی و روستایی تشکیل داده است که به همراه کمیته‌های مشابه در وزارتخانه‌های دیگر و کمیته ملی توسعه پایدار در رابطه با پیگیری مفاد مصوبه دستورالعمل ۲۱ اتخاذ تصمیم می‌کند. به علاوه اخیراً مسئولان برنامه‌ریزی اهمیت توجه به حفاظت از منابع طبیعی و خصوصاً آبخیزهای کشور را درک می‌کنند و در جهت حفاظت از خاک و پوشش گیاهی در مناطق کوهستانی اولویتهای خاصی قایل شده‌اند. مدتی است که نیاز به روش جامع برنامه‌ریزی ویژه مناطق کوهستانی به خوبی توسط برنامه‌ریزان احساس می‌شود. ما امروز بر سه نکته در ارتباط با برنامه‌ریزی توسعه کشاورزی در مناطق کوهستانی تأکید داریم:

۱- توجه به اهمیت انکارناپذیر منابع طبیعی مناطق کوهستانی کشور و نقش آن در توسعه کل کشور و برنامه‌ریزی در جهت حفاظت و بهره‌برداری صحیح از آن.

۲- توجه به ویژگیهای فیزیکی، زیست‌شناسی، جامعه‌شناختی و اقتصادی مناطق کوهستانی در فرایند برنامه‌ریزیهای مربوط به این نواحی و برنامه‌ریزیهای ملی.

۳- ارزیابی سیستمهای تولید و بهره‌برداری بومی و سنتی قبل از هرگونه تغییر و تبدیل در آن و سعی در بهره‌برداری صحیح از روشهای سنتی تخصیص منابع در مناطق کوهستانی کشور و همچنین جلب مشارکت مردمی و بخش خصوصی در این راستا.

امید است وزارت کشاورزی به حمایت کمیته‌های مربوط به بررسی فرایند توسعه پایدار کشاورزی و روستایی ادامه دهد و در جهت ایجاد گروه کاری نظارت بر ویژگیهای مناطق کوهستانی در فرایند برنامه‌ریزی توسعه کشاورزی کشور کوهستانی ایران اقدام کند.

پیشنادهایی در جهت ایجاد شرایط مناسب در برنامه‌ریزی توسعه پایدار مناطق کوهستانی:

تشکیل یک گروه کاری / کمیسیون / مرکز هماهنگی برای بررسی مسائل زیر:

- ایجاد انگیزه و تشویق تصمیم‌گیرندگان و برنامه‌ریزان کشور در توجه بیشتر به اهمیت

توسعه (پایدار) کوهستانهای کشور. درک مشکلات و استفاده از مزایای نسبی، استعدادها و ظرفیتهای موجود در این نواحی و سعی در جلب توجه به اهمیت برخورداری از نقطه نظرهای ویژه برای توسعه مناطق کوهستانی در فعالیتهای مختلف توسعه در سطح کشور.

- تشکیل اجلاسها و مجمعهها و انتشار نشریات ویژه در جهت حمایت از همکاری بیشتر و گسترده تر کشورهای کوهستانی آسیا به منظور مشارکت در تجربیات یکدیگر در زمینه سیاستگزاریها، روشهای مدیریت و علوم و فنون مرتبط با توسعه پایدار کوهستان.

احداث شبکه ارتباطی میان مؤسسات ملی، محلی و سازمانهای خودجوش محلی (NGO=Non Governmental Organisations) در رابطه با اقدامات مدیریت محیط و بهبود وضع

اقتصادی جوامع کوهستانی

- حمایت بسیجی برای کمک به اجرای فعالیتهای مورد نظر در جهت توسعه پایدار اجتماعی - اقتصادی در نواحی کوهستانی توسط کلیه اقدام کنندگان.
بررسی راههای ایجاد درآمد بیشتر و پایدارتر و امرار معاش مناسبتر اعضای جوامع کوهستانی به منظور:

- ۱- کاهش فقر در جوامع ساکن در کوهستان.
- ۲- مدیریت پایدار منابع طبیعی کوهستان.
- ۳- حفظ میراث فرهنگی اقوام ساکن در کوهستان.
- ۴- استفاده از دانش بومی ساکنان کوهستان.
- ۵- ظرفیت سازی محلی و خودبسندگی اقتصادی جوامع کوهستانی
- ۶- توسعه بهره برداری از مزایای نسبی مناطق کوهستانی در رشد اقتصادی منطبق با اصول پایداری.
- ۷- کشت محصولات باکیفیت و قیمت بالا در اراضی کوهستانی (در جهت

جبران هزینه تولید بالاتر و عملکرد کمتر محصول).

- بررسی موارد زیر در ارتباط با مدیریت منابع کوهستانی:

مرتع / جنگل / اراضی خشک / اراضی شیب دار / نحوه مالکیت و تصرف و آثار آن.

۱- آب.

۲- دام.

۳- نیرو و برق.

۴- جنگلبانی.

۵- تنوع حیاتی.

۶- خطرات طبیعی کوهستان.

۷- جهانگردی

- توجه خاص به موارد زیر در زمینه‌های تحقیقات عملی:

۱- ملحوظ کردن دانش سنتی در تحقیقات و برنامه‌ریزی.

۲- استفاده بیشتر از علوم و تکنولوژی در برنامه‌ریزی و روشهای بهره‌برداری از منابع طبیعی.

۳- در نظر گرفتن مسئله فرسایش خاک و حاصلخیزی خاک در هر گونه فعالیت کشاورزی و امور مربوط.

۴- مدیریت مواد غذایی خاک و حفظ حاصلخیزی آن در محیط کوهستان.

۵- مدیریت آبخیزداری.

سعی در ملحوظ داشتن اقدامات عملی در جهت توسعه پایدار مناطق کوهستانی در

برنامه‌های توسعه ملی کشورها.

گزینش برنامه‌های محلی برای عملیاتی کردن تصمیمات مرتبط با توسعه پایدار مناطق

کوهستانی در کشورهای آسیایی.

تشویق گسترده‌تر و بیشتر بخش خصوصی در فرایند توسعه پایدار نواحی کوهستانی کشور.

تشویق مؤسسات زیر منطقه‌ای، منطقه دو جانبه و چند جانبه به منظور ایجاد مراکز هماهنگی در توسعه پایدار مناطق (مشترک) کوهستانی و ایجاد و حفظ ارتباطات، تبادل تجربیات و همکاری بین دولتها از طریق این سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی. در ارتباط با همکاریهای منطقه‌ای بین‌المللی توجه به:

۱- نقش «ICIMOD» در همکاریهای آسیایی.

۲- به دست گرفتن ابتکار عمل در همکاری.

۳- تبادل اطلاعات.

- در رابطه با مسائل مالی و اعتبارات برای پشتیبانی اجرایی برنامه‌ها:

۱- تشویق بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری (توسعه) مناطق کوهستانی.

۲- تشویق دولتها در پشتیبانی امور تحقیق و امور توسعه در مناطق کوهستانی.

۳- تشویق و ترغیب سازمانهای منطقه‌ای و جهانی در پشتیبانی مالی

فعالتهای مربوط به توسعه پایدار مناطق کوهستانی.

توجه به ابعاد بین‌المللی مسئله برنامه‌ریزی توسعه در مناطق کوهستانی

در آخرین کنفرانس مربوط به مسائل برنامه‌ریزی بهره‌برداری و حفاظت از مناطق کوهستانی (آسیا) در «کاتماندو» شرکت کنندگان در قطعنامه‌ای ایجاد مراکز منطقه‌ای مطالعاتی و اجرایی را در این رابطه تصویب کردند از آنجا که منطقه خاورمیانه و خصوصاً آسیای مرکزی (یکی از

کوهستانی ترین مناطق جهان) فاقد چنین سازمانی است و با توجه به نکات زیر پیشنهاد می شود کشور جمهوری اسلامی ایران با اظهار علاقه در ایجاد چنین مرکزی در ایران ابتکار عمل را در دست گیرد.

۱ - ایران کشوری است که دو سوم آن کوهستان و ارتفاع متوسط آن بالاترین رقم را در جهان دارد.

۲ - حضور و تأثیرگذاری در تصمیم گیری های کنفرانس های منطقه ای در جهت منافع جمهوری اسلامی ایران

۳ - آغاز حضور فعال در برنامه ریزیها و تحقیقات مربوط به توسعه پایدار مناطق کوهستانی منطقه با در نظر گرفتن ماهیت کوهستانی بودن کشور شایان توجه است.

۴ - آگاهی از فنون و علوم جدید مربوط به توسعه پایدار کوهستان و استفاده از تجربیات کشورهای دیگر در جهان و در منطقه مفید خواهد بود.

مهمترین مسائلی که شرح وظایف این مجمع یا مرکز می تواند باشد گذشته از رئوس مطالب اظهار شده در بخش قبل (بخش ۷) می تواند موارد زیر را نیز در برگیرد:

۱ - چگونه ابعاد گوناگون توسعه ویژه مناطق کوهستانی را می توان بیشتر در برنامه های ملی مطرح کرد.

۲ - چگونه و در چه زمینه هایی سازمانهای محلی، ملی، منطقه ای و بین المللی که هدف آنها توسعه پایدار مناطق کوهستانی است را باید پشتیبانی و تقویت کرد.

۳ - چگونه می توان شبکه مبادله اطلاعات و همکاری بین المللی را میان این سازمانها ایجاد و تقویت کرد.

۴ - با چه استدلالی و چگونه می‌توان دولتها و سازمانهای مختلف را به تخصیص منابع مالی بیشتر در امر تحقیق و برنامه‌ریزی و توسعه این مناطق تشویق کرد.

۵ - از همه مهمتر چگونه می‌توان مسائل مطرح شده راه‌حلهای آن، پیشنهادات و حمایت‌های اظهار شده و یا مصوب در راستای توسعه پایدار مناطق کوهستانی را به عمل و اجرا نزدیک کرد و عملاً فعالیت در جهت گسترش حمایت از منافع افرادی که در این مناطق زندگی می‌کنند را آغاز کرد و بهتر ادامه داد.

